

"ประเสริฐ" เผย ครม.ถูกปม "ทรงผมนักเรียน" ย้ำโรงเรียนกำหนดได้ แต่ต้องฟังเสียงเด็ก-ห้ามลงโทษกระทบสิทธิ

นำเสนอเมื่อ : 18 ส.ค. 2569

เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2569 นายประเสริฐ จันทรรวงทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รมว.ศึกษาธิการ) ให้สัมภาษณ์ภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) ถึงกรณีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของเด็ก กรณีการไว้ทรงผมของนักเรียน โดยสาระสำคัญอยู่ที่อำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.)และสถานศึกษาในการกำหนดระเบียบเกี่ยวกับทรงผม ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิและการมีส่วนร่วมของนักเรียน

รมว.ศึกษาธิการ กล่าวต่อไปว่า กสม.เสนอให้ ศธ.แจ้งสถานศึกษาในสังกัดว่า การกำหนดแบบทรงผมของนักเรียนที่เป็นการจำกัดสิทธินั้น ต้องมีฐานอำนาจทางกฎหมายรองรับ หากมีความจำเป็นเกี่ยวกับการตัดหรือไว้ทรงผม ควรจำกัดเฉพาะเหตุผลด้านสุขอนามัย หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนเองหรือผู้อื่น และการออกระเบียบของสถานศึกษาต้องผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม จากผลการพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศธ.เห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อบัญญัติเรื่องทรงผมนักเรียนเป็นการเฉพาะ เนื่องจากเรื่องดังกล่าวสามารถดำเนินการในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้

“ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการไว้ทรงผมของนักเรียน พ.ศ.2563 แล้วตั้งแต่ปี 2566 และกำหนดแนวนโยบายเปิดกว้างว่า นักเรียนสามารถไว้ผมสั้นหรือผมยาวได้ ขณะที่สถานศึกษาสามารถกำหนดลักษณะทรงผมให้เหมาะสมกับบริบทและลักษณะของสถานศึกษา แต่ต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และควรเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของกองนประกาศใช้” นายประเสริฐ กล่าวและว่า สาระสำคัญของแนวทางที่ ศธ. คือ โรงเรียนยังสามารถมีระเบียบเรื่องทรงผมได้ แต่ไม่ใช้การใช้อำนาจฝ่ายเดียว การกำหนดกติกาต้องคำนึงถึงสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความหลากหลายทางเพศ ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงต้องเปิดพื้นที่ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย

รมว.ศึกษาธิการ กล่าวอีกว่า ส่วนกรณีนักเรียนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของสถานศึกษา ไม่ควรใช้วิธีการลงโทษที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในร่างกาย เช่น การบังคับตัดผม หรือการกระทำที่สร้างความอับอาย แต่ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การลงโทษนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งมุ่งใช้วิธีการทางการศึกษาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเหมาะสม โดยศธ.เคยย้ำให้สถานศึกษาหลีกเลี่ยงการลงโทษเรื่องทรงผมเกินกว่าเหตุหรือทำให้นักเรียนได้รับความอับอายมาแล้ว ดังนั้น ทิศทางของกระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ได้กลับไปสู่การกำหนด ทรงผมนักเรียนแบบเดียวกันทั่วประเทศ แต่ให้อำนาจสถานศึกษาจัดทำแนวปฏิบัติตามบริบทของตนเอง ภายใต้งู้อื่นไขสำคัญว่า กติกาต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมเคารพสิทธิเด็ก และการบังคับใช้ต้องไม่ละเมิดร่างกายหรือศักดิ์ศรีของนักเรียน